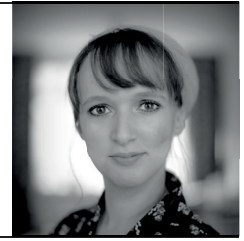

mijn gioer

In deze twaalfdelige serie vertelt theatermaakster Anouk Buijs-Dorfmann over de weg die zij aflegde naar haar uitkomen. Deze week aflevering 3.

Op de zwarte lijst

Ik ben drie jaar Joods, officieel dan. Het voelt alsof het nooit anders is geweest. Ik lees een mail terug uit 2014 en nu, in 2019, overvalt het gevoel me. Het liet me (dacht ik) intussen koud. 'Je kan er pas humor van maken als je er boven kan staan', werd mij op de cabaretschool verteld en nu kon ik dat. Echt. Zonder ontwijkend cynisme, dacht ik. Ik heb een gepassioneerde mening over het gioerproces in Nederland, draag littekens maar ik sta er ver boven, dacht ik. Daarbij, na deze e-mail zou het nog veel erger worden, dacht ik, dus wat zou deze mail mij kunnen doen, vergeleken met de hoop kak van daarna? Toch, ik lees en besef: *the first cut is the deepest*, de eerste klap is het pijnlijkst.

Ik open de mail 're: sjavoet'. Ik ontving deze mail 24 uur voor Sjavoet in zou gaan. 24 uur voor het moment dat mijn telefoon uit zou gaan en ik met een brave lach op mijn gezicht naar de Esnoga zou lopen voor een twee dagen durend programma. In die periode zou ik zenuwachtig worden want: Sjavoet, wat zijn de regels? Wat kon ik verwachten? Door wie zou ik nu weer worden ondervraagd? Wat zouden we eten? Wat voor beracha zou ik daarvoor moeten zeggen?

Niet welkom

Vanwege mijn Joodse status, niet-Joods dus, en vanwege het feit dat mijn proces nog niet 'officieel' begonnen was (na een jaar lang gesprekken voeren), en ik nog banden had met de LJG, werd ik nog gezien als bezoeker en was ik niet welkom in de snoge. Er was een regel waar ook ik mij aan diende te houden. Bezoekers mochten namelijk maar één à twee keer een dienst komen bijwonen. Per jaar? Per leven? Eén à twee keer, werd mij geschreven, zonder verdere toelichting. Ik kwam er al ruim driekwart jaar elke sjabbat. Ik kwam dus eigenlijk al veel te lang, zonder het te mogen. Dat werd mij ook geschreven. De sjomriem, bij de deur, zouden weten dat ze mij de toegang moesten weigeren. Ik stond op de zwarte lijst van de snoge, werd mij verteld, dus zelfs als ik het zou proberen, ik kwam er niet in. Ondertekend door... er stond geen naam onder. Daar moest ik het mee doen.

Wat had ik verkeerd gedaan? Hooguit was ik een keer opgestaan op het verkeerde moment, maar een reden om niet welkom te zijn... Ik heb mijn kussen nat gehuild maar moest daarna door. Boodschappen doen en googelen: hoe in je eentje Sjavoet te vieren? Op de fiets alleen naar Buitenveldert voor een eenpersoons portie cheesecake.

"Je kan een sjoel deur niet sluiten voor iemand," zei een vriend, "ik ga zorgen dat je mee kan." Hij kwam bij me terug met de opmerking: "ik heb niets kunnen doen. De rabbijn zegt dat we ons aan die regel moeten houden." De rabbijn zegt het, de rabbijn die mij met glimogjes zei: "Ik zie je met Sjavoet". De rabbijn zegt en wij luisteren.

De wijze, vriendelijke, behulpzame en geduldige bron van talmoedische wijsheden. Ja, streng voor nieuwkomers, maar rechtvaardig en rechtschapen. Mijn rabbijnbeeld was opgebouwd door kunstenaars als Chaim Potok en Willem Wilmink en stond als een huis. Ik kende hem uit Joodse sprookjes en uit jiddisje liederen. Aseh Lecha Rav, maak voor jezelf een rabbijn, zoek een leraar. Ik kon niet wachten te beginnen met mijn zoektocht. Wie gaat mij raad geven op relatiegebied, wie komt graag helpen met het koosjer

Ik stond op de zwarte lijst van de snoge

maken van mijn keuken? Met wie zou ik kunnen sparren en zou ik tegelijkertijd ook blind kunnen volgen? De vijver leek een zee. Een zee vol dansende, vierende hoeden en baarden. Hij, nooit te beroerd om bij jou een kopje thee te drinken (uit een glas) zonder te laten merken dat hij heus andere dingen te doen heeft. Rabbijnen met hoeden en baarden. Ik zou er nog een flink aantal ontmoeten. En ja, nog steeds dacht ik: kom maar op. ■

Anouk Buijs